

ที่ กบ ๐๐๒๓.๔/ว ๕๕๓๓

ศาลากลางจังหวัดกระบี่
๙/๑๐ ถนนอุตรกิจ กบ ๘๑๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ และนายกเทศมนตรีเมืองกระบี่

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๓๔๓๗

ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า ได้รับแจ้งจากจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งมีประเด็นปัญหาแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากแนวเขตไม่ชัดเจน มีพื้นที่ทับซ้อน หรือเกิดพื้นที่ว่างกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง ทำให้เกิดปัญหาในการบริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ การจัดเก็บภาษีเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแบ่งเขตเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น และงานทะเบียนราษฎร จึงขอทราบแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นกรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์กับองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด เรื่องเสรีที่ ๘๓๓/๒๕๕๖ สรุปว่า แนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีอยู่เช่นใดยังคงเป็นเช่นนั้น ในขณะที่มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ภายหลังจะมีการเปลี่ยนแปลงเขตตำบลตามกฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่นก็ไม่อาจมีผลบังคับต่อแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เว้นแต่จะได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป สำหรับอำเภอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสาโรจน์ ไชยมาตร)

ท้องถิ่นจังหวัดกระบี่ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องร้องทุกข์
โทร./โทรสาร ๐ ๗๕๖๑ ๑๙๑๐

ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๓๕ ๓๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา กม. ๑๐๓๐๐

๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

เลขที่ ๗๒๖

วันที่ - ๔ พ.ย. ๒๕๖๕

เวลา ๒๐.๑

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๓๓/๒๕๕๖ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งมีประเด็นปัญหาแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากแนวเขตไม่ชัดเจนมีพื้นที่ทับซ้อนหรือเกิดพื้นที่ว่างกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง ทำให้เกิดปัญหาในการบริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ การจัดเก็บภาษีเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแบ่งเขตเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น และงานทะเบียนราษฎร จึงขอทราบแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นกรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์กับองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด เรื่องเสร็จที่ ๘๓๓/๒๕๕๖ สรุปว่า แนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีอยู่เช่นใดยังคงเป็นเช่นนั้นในขณะที่มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ภายหลังจะมีการเปลี่ยนแปลงเขตตำบลตามกฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่นก็ไม่อาจมีผลบังคับต่อแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เว้นแต่จะได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้น ความเห็นดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอให้จังหวัดแจ้งเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒
โทร./โทรสาร ๐๒-๒๕๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ว่าที่ ร.ต.ณรงค์ศักดิ์ ชมนาวัง

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับแนวเขตเทศบาล (กรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์กับองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด)

เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ มีหนังสือ ที่ สป 52901/545 ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2546 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า ด้วยมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2537 เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ให้ยกฐานะของตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นสุขาภิบาล พระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีเขตพื้นที่ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2541 เรื่อง กำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้แนวเขตตำบลปากคลองบางปลากด ซึ่งเป็นเขตสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์ และตำบลในคลองบางปลากด ซึ่งเป็นเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากดเปลี่ยนแปลงไป และต่อมาสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์ ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 โดยให้เรียกชื่อและกำหนดเขตเทศบาลตามชื่อและเขตของสุขาภิบาลเดิม

เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า การที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2541 เรื่อง กำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้แนวเขตตำบลปากคลองบางปลากดเปลี่ยนแปลงไป มีผลให้เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากดเปลี่ยนแปลงเข้ามาในเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ ตามแผนที่แนบท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2537 ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตร โดยมีผลกระทบต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและประชาชนในพื้นที่ได้ทราบแนวเขตการปกครองของเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ได้ถูกต้องและชัดเจน เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์จึงขอหารือในประเด็น ดังนี้

1. การกำหนดเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ จะถือตามแผนที่แนบท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2537 เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ หรือถือตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2541 เรื่อง กำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

2. หากต้องถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2537 เรื่อง การจัดตั้งสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ กรณีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรของตำบลในคลองบางปลากดอยู่ในเขตตำบลปากคลองบางปลากด ซึ่งเป็นเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ จะต้องกำหนดให้เป็นหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ของตำบลปากคลองบางปลากดใช่หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครองและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 เห็นว่า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 มาตรา 9¹ ได้บัญญัติให้การจัดตั้งเทศบาลตำบลต้องทำเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยพระราชกฤษฎีกานั้นต้องระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย กรณีจึงถือได้ว่าเขตของเทศบาลตำบลต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบล ในกรณีของเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ แม้จะเป็นเทศบาลตำบลที่มีได้จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 9 ดังกล่าวก็ตาม แต่เป็นเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์ ซึ่งโดยผลของมาตรา 4² แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 ให้คงเรียกชื่อและกำหนดเขตของเทศบาลตามชื่อและเขตของสุขาภิบาลเดิม สำหรับสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์นั้น ปรากฏว่าในการจัดตั้งได้กำหนดแนวเขตให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบลปากคลองบางปลากดทั้งตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2537 เมื่อเปลี่ยนแปลงสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์มาเป็นเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์จึงมีแนวเขตของเทศบาลตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับดังกล่าวด้วย และการจะดำเนินการใด ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงแนวเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ไม่อาจจะกระทำได้ เว้นแต่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12³ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เท่านั้น

สำหรับกรณีแนวเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด เมื่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 40⁴ ได้บัญญัติไว้ว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

¹ มาตรา 9 เทศบาลตำบลได้แก่ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกาฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลพระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

² มาตรา 4 ให้บรรดาสสุขาภิบาลตามกฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาลที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นเทศบาลตำบลตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้เรียกชื่อและกำหนดเขตของเทศบาลตำบลตามวรรคหนึ่ง ตามชื่อและเขตของสุขาภิบาลเดิม พระสมุทรเจดีย์ไม่อาจจะกระทำได้ เว้นแต่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12³ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 เท่านั้น

³ มาตรา 12 ภายใต้บังคับมาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 การเปลี่ยนชื่อเทศบาล หรือการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสภาวัดกำนัน ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนเขตเป็นเทศบาลตามความในวรรคก่อน หมดอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตที่ได้เปลี่ยนแปลงนั้น นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลใช้บังคับเป็นต้นไป

⁴ มาตรา 40 สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทหรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

จะต้องระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย โดยให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลลงวันที่ 2 มีนาคม 2538 นั้น ก็ได้ระบุให้องค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด มีพื้นที่ตามเขตตำบลในคลองบางปลากดในขณะนั้น โดยผลแห่งการกำหนดเขตเช่นว่านี้้องค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากดจึงมีเขตพื้นที่ครอบคลุมตำบลในคลองบางปลากดทั้งตำบลตามเขตพื้นที่ของตำบลในคลองบางปลากดที่เป็นอยู่ในขณะนั้น การจะเปลี่ยนแปลงใดๆ เกี่ยวกับเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 จนมีผลทำให้เขตพื้นที่ของท้อง้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปลี่ยนแปลงไป จึงไม่อาจกระทำได้ ดังที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 5) ได้เคยวินิจฉัยไว้ตามบันทึกเรื่อง การจัดตั้งตำบลตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่กับฐานะของตำบลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติยวตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537⁵

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การที่กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2541 ที่มีผลทำให้แนวเขตตำบลปากคลองบางปลากดและแนวเขตตำบลในคลองบางปลากดเปลี่ยนแปลงไปซึ่งมีผลกระทบต่อแนวเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์และองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด จึงไม่อาจมีผลบังคับต่อแนวเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่งได้ โดยแนวเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่งยังคงเป็นไปเช่นเดียวกับที่เป็นอยู่ในขณะที่ได้มีการจัดตั้งขึ้น การจะเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่งดังกล่าวจะกระทำได้อีกต่อไปได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เท่านั้น

ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับหลักฐานทางทะเบียนราษฎรนั้น เห็นว่าเมื่อราษฎรอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใด ย่อมเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นที่จะต้องจัดทำหลักฐานทางทะเบียนราษฎรให้ถูกต้อง หากมีความเข้าใจผิด หรือผิดพลาดในการจัดทำหลักฐานทางทะเบียนราษฎรเกิดขึ้น ย่อมเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม 2546

⁵บันทึกเรื่อง การจัดตั้งตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่กับฐานะของตำบลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0601/787 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2538 ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ 685/2538)